

Szükséges feltétel

Senki sem értette, hogy miért éppen a Szovjetunióba jelentkeztem egyetemre. Nagybátyámat az Árpád vonal védelme során lőtték le a szovjetek, így az oroszbarátság nem volt jellemző a családra. A döntésem mögött az állt, hogy lehetővé tették, ha a szovjet blokk egyetemére nem sikerül az év elején rendezett felvételi, a magyar felsőoktatási intézményekbe még utólag be lehet adni a papírokat. Én két nyelven beszéltem folyékonyan ezért a nemzetközi kapcsolatok szakot választottam, ezt itthon nem oktatták.

A felvételi jól sikerült, a cél előtt már csak a lekáderezésen kellett sikeresen túlesnem. Nekem elbeszélgetőnek a rektor jutott.

– Ugye nem is akar diplomáciai pályára menni? – kérdezte. – Mert mi lányoknak ezt nem javasoljuk, de bármelyik másik szakra azonnal felvesszük.

Rendkívül bosszantott a nyilvánvaló diszkrimináció, de végül is elfogadtam az ajánlatot. Így kerültem északra Velencéjébe, Pityerbe, akkor Leningrádba, a Néva partjára egy olyan gazdasági kibernetika szakra, amiről itthon még senkinek fogalma sem volt, hogy a megszerzett tudást mire is lehet használni.

A kollégiumunk valamikor tisztí bordélyházként funkcionált, a rézgombos széles ágyak még abból az időből maradtak a szovjethatalomra. Az ágyamból minden reggel a folyóra, a hidakra, az Izsák székesegyházra és az Ermitázsra nézhettem. Egyedül voltam magyar lány a szobában. Társnőim oroszok, ukránok, lettek. Nagyon nehezen értettem mit beszélnek szobatársnőim, csak hónapokkal később jöttem rá, hogy nem is oroszul, hanem ukránul társalogtak egymással, hogy ne értem, ha rólam beszélnek. Így barátság nem igazán a helyiekkel, hanem a hasonló cipőben járó többi külföldi diákkal alakult ki. Voltak köztük németek, japánok, finnek, afrikaiak, vegyes társaság. Szüleik baloldaliságának köszönhetően, hogy a Szovjetunióban tanulhattak. Mindez az ideológiai egység persze nem akadályozta meg azt, hogy az arab-izraeli háború kitörésekor az arabok és izraeli diákok késekkel egymásnak ne essenek. Szét is kellett őket költöztetni a város két végébe.

Az első napok nehézségein az idősebb magyar diákok segítettek át. Először is szereznem kellett valahol egy asztallapot, mert az ágyak drótsodronyai már igencsak elhasználódtak, lefekvéskor fenekünk a földet súrolta. Ez nem volt túl nehéz, mert egyes óvatlan egyének takarításakor az asztallapot kint felejtették a folyosón. A másik feladat volt véglegesen megutálni a vodkát, nehogy az öt év alatt az alkoholizmus legyen úrrá rajtunk. Ebben egy végzős magyar fiú segített, aki nem szto gramm (egy deci) hanem rögtön dvesztyi gramm (két deci) vodkát öntött a vizespohárba, és rám parancsolt, hogy hajtsam le egyszuszra. A pohár feléig még láttam is magam körül a szoba bútorait, de utána minden elhomályosult, így az a vizespohár cukrozott eperszörp is, amit a vodka után kellett meginnom. Elérte a kívánt hatást. Ennél jobb elvonókúráról azóta sem hallottam.

A város szépsége kompenzálta a szörnyű időjárást, a sötétséget, a hideget, a havat, ami befűjt az ablakkeret mellett, eláztatva az otthonra emlékeztető Beatles plakátot.

Az algebrahoz nem kellett sok nyelvtudás. Professzorunk rohangálva írta fel a képleteket a tábla egyik sarkától másíig - csak körmöltünk, hiszen könyvünk nem

volt - majd megállt a tábla előtt, elgondolkodott, fogta a szivacsot és letörölte az egészet.

– Uraim vissza minden, nem azt bizonyítottam be, amit akartam, ez csak az elégséges feltétel volt, nem a szükséges. Ha tudni akarják az igazságot, soha ne elégedjenek meg az elégséges feltétel megismerésével.

Ezek az évek az enyhülés évei voltak a Szovjetunióban. Nixon Leningrádba látogatott, egy éjszaka alatt újra aszfaltozták a hatsávós Nyevszkij sugárutat. Az első olajválság kezdett ugyan begyűrűzni, az üzletekből eltűnt a vaj és főként krumplit, hagymát árultak, de volt magyar bor és örmény konyak. A kollégium konyhájában megjelent a magyar gulyásleveskocka és az NDK puding. Hó végén a margarinos kenyér piros arannyal. Ám júniusban jöttek a fehér éjszakák...